

HET LELIJKE JONGE EENDJE

HET was heerlijk, buiten op het land. Het was zomer, de korenvelden waren geel en de haver was groen; het hooi was op de groene weiden in oppers gezet en de ooievaar liep rond op zijn lange, rode poten en babbelde Egyptisch, want die taal had hij van zijn moeder geleerd. Rondom de velden en akkers waren grote bossen en te midden van die bossen lagen diepe vijvers. Ja, het was heerlijk buiten op het land. Een oud kasteel stond in de zonneschijn, omgeven door diepe grachten en aan de kant groeiden hoge klisplanten. Zo hoog waren ze, dat kleine kinderen er recht op konden staan. Alles groeide daar even wild als heel diep in het woud. Een eend zat er op haar nest, want ze moest haar jongen uitbroeden, maar het duurde erg lang eer ze uitkwamen, zodat het stil zitten haar begon te vervelen, en dan, er kwamen zo zelden bezoekers. De andere eenden zwommen liever in de grachten rond dan onder een klisplant bij haar te komen zitten snateren.

Eindelijk barstte de ene eierschaal na de andere open. „Piep! piep!” klonk het dan en uit ieder ei kwam een klein vogelkopje te voorschijn.

„Rap! rap!” zeiden ze toen en zo vlug ze konden kropen ze er uit en keken rond onder de groene bladeren en de moeder liet hen kijken zoveel ze wilden, want groen is goed voor de ogen.

„Wat is de wereld groot!” zeiden de jongen, want ze hadden nu veel meer ruimte dan in de nauwe eierschaal. „Denkt jullie, dat dit de hele wereld is?” vroeg de moeder. „Die strekt zich uit tot ver voorbij de andere kant van de tuin tot in het veld van den predikant, maar ik ben er nog nooit geweest. Wel, zijn jullie er allemaal?” vroeg ze, „ik hoop het” en ze stond op. „Nee, het grootste ei ligt daar nog. Hoe lang zal dat nog duren? Ik heb er heus genoeg van.” Maar ze ging toch weer zitten.

„Hoe gaat het er mee?” vroeg een oude eend, die haar kwam bezoeken.

„Het duurt erg lang met dat ene ei”, antwoordde de moedereend. „Het gaat maar niet open. Maar zie de anderen eens, zijn het niet de mooiste eendjes, die men maar wensen kan? Ze lijken allen op hun vader.”

„Laat me dat ei, dat niet barsten wil eens zien,” zei de oude bezoekerster. „Geloof me, 't is een kalkoenenei. Ik heb er ook eens een paar gehad, maar 't was een grote last, want ze waren bang voor het water. Ik kon ze er niet toe krijgen het te wagen. Ik snaterde en riep, maar het hielp niet. Ja, hoor, 't is een kalkoenenei. Laat het liggen en leer je andere kinderen zwemmen.”

„Ik blijf nog maar wat langer er op zitten,” zei de eend. „Ik zit al zo lang, er kunnen nog wel een paar dagen bij.”

„Zoals je wilt,” zei de oude eend, en ze vertrok.

Eindelijk barstte ook het grote ei open. „Piep, piep, piep!” riep het jong en kroop er uit. Het was heel groot en heel lelijk. De moedereend bekeek het.

„Wat een groot eendje,” zei ze, „het lijkt op geen van de anderen, zou het een kalkoenekruik zijn? Nu, dat bemerk ik gauw genoeg. Het moet in 't water, al zal ik het er zelf ingooien.”

De volgende dag was het weer prachtig en de zon scheen over de groene bomen. Moeder eend ging met al haar kleintjes naar het water. „Rap! rap,” zei het ene na het andere en plonsde er in. Het water sloot zich boven hun kopjes, maar ze kwamen dadelijk boven en zwommen keurig, hun pootjes deden het vanzelf en ze waren er allemaal in. Het lelijke, grauwe eendje zwom met de anderen mee. „Het is geen kalkoen,” zei de moedereend, „wat zwemt het goed en hoe kranig houdt hij zich rechtop. Het is mijn eigen kind. En eigenlijk is hij helemaal niet lelijk, als men hem maar goed beziet. Rap, rap, komt, dan zal ik jullie in de wereld brengen en in de hoenderhof voorstellen,

maar blijft dicht bij mij, opdat niemand op jullie kan trappen en past op de katten!" Zo kwamen ze in de hoenderhof. Daar heerste een vreselijk lawaai, want twee families hadden ruzie over een aalkop, maar de kat liep er ten slotte mee weg. „Zie, zo gaat het nu in de wereld," zei de moedereend en ze wette haar snavel, want ze had ook trek in de aalkop. „Gebruikt je pootjes, zoals het behoort en buigt je kopjes voor die oude eend ginds. Zij is de edelste van allen hier, ze heeft Spaans bloed, daarom is ze zo dik, en kijkt eens naar die rode lap om haar ene poot, dat is iets zeer bijzonders en de grootste onderscheiding, die een eend kan te beurt vallen; het betekent, dat men haar niet graag wil verliezen en dat ze door mens en dier herkend kan worden. En buigt nu allen zo mooi je kunt en zegt „Rap!" "

Dat deden ze, maar de andere eenden keken naar hen en zeiden brutaal: „Wat een aanhang! Alsof er al niet genoeg eenden hier zijn! En, foei, wat ziet dat ene jong er uit; dat is niet om aan te zien!" En een eend vloog er op af en beet het in zijn hals.

„Laat het met rust," zei de moeder, „het doet niemand kwaad."

„Ja, maar het is te groot en te buitengewoon!", zei de eend, die het gebeten had; „daarvoor moet het boeten."

De oude eend met de rode lap om haar poot bemerkte: „mooie kinderen heeft die moeder, behalve dat ene, dat is een mislukking. Kon ze het maar veranderen!"

„Dat kan niet, Mevrouw," antwoordde de moedereend. „Het is niet mooi, maar het zwemt even goed als de anderen, zelfs beter. Ik denk, dat het wel mooi zal opgroeien, het heeft wat te lang in het ei gelegen en daardoor ziet het er wat vreemd uit." En ze streek zijn veertjes glad. „Daarbij is het een woord," zei ze, „en dus komt het er niet zo erg op op aan."

„De andere eendjes zijn aardig genoeg," zei de oude eend. „Doet alsof jullie thuis zijt en als jullie

een aalkop vindt, brengt hem dan bij mij."

Nu waren ze thuis. Maar het arme eendje, dat het laatst uit het ei was gekropen en dat er zo lelijk uitzag, werd gebeten en gestompt en geplaagd, zowel door de eenden als door de kippen.

„Het is te groot," zeiden allen. En de kalkoense haan, die met sporen aan geboren was, en zich verbeeldde, dat hij een keizer was, blies zich zelf op als een schip met volle zeilen en vloog het aan en daarbij werd

zijn kop vuurrood. Het arme eendje wist niet, waar het moest staan of gaan en het treurde omdat het zo lelijk was en door de gehele hof werd geplaagd. Zo ging het de eerste dag en het werd steeds erger. Het arme eendje werd zelfs door zijn broers en zusters vervolgd en ze zeiden: „At de kat je maar op, jij lelijk schepsel!" En de moeder zei: „was je maar ver hier vandaan!" En de eenden beten het, de kippen plaagden het en 't meisje dat in de hoenderhof voedsel bracht, schopte het opzij met haar voet. Toen vluchtte het over de heg en de vogeltjes in de struiken vlogen verschrikt op.

„Zeker omdat ik zo lelijk ben!" dacht het eendje, en het sloot zijn ogen terwijl het verder vloog; toen kwam het in het grote moeras, waar de wilde eenden woonden. Daar bleef het de gehele nacht lig-

gen, en het was moe en verdrietig. Tegen de morgen vlogen de wilde eenden op en keken naar hun nieuwe kameraad.

„Wat ben jij er voor eentje?” vroegen zij; en het eendje wendde zich naar alle kanten om en boog zo diep als het kon. „Je bent buitengewoon lelijk!” zeiden de wilde eenden. „Maar dat is ons onverschillig, als je maar niet in onze familie trouwt!”

Arm eendje, het dacht in 't geheel niet aan trouwen en hoopte alleen vergunning te krijgen om tussen 't riet te liggen en van het moeraswater te drinken.

Het bleef twee hele dagen liggen, toen kwamen twee wilde ganzen naar hem toe. Ze waren nog niet lang geleden uit het ei gekropen en hadden veel praat.

„Luister, kameraad,” zei een van de twee. „Je bent zo lelijk, dat ik je wel mag. Wil je met ons meegaan en een trekvogel worden? Misschien maak je nog wel fortuin, zo lelijk als je bent!”

„Pif, paf! klonk het door de lucht, en de twee ganzen vielen dood in het moeras neer en het water werd rood van hun bloed. „Pif, paf!” klonk het opnieuw, en hele troepen wilde ganzen vlogen op uit het riet. Er was een grote jachtpartij. De jagers lagen in hinderlaag rondom het moeras, sommigen zaten boven in de bomen op de takken, die zich over het moeras uitstrekten. De blauwe damp steeg als wolkjes omhoog en de jachthonden kwamen, plons, plons, in 't moeras en het riet boog aan alle kanten. Wat stond het arme eendje een angst uit. Het verborg zijn kop onder zijn vleugels, juist toen een vreselijk grote hond dicht bij hem bleef staan. Zijn tong hing uit zijn bek en zijn ogen gloeiden, hij besnuffelde het eendje, liet zijn scherpe tanden zien en . . . plons-plons, sprong hij weg zonder het te pakken.

„De hemel zij gedankt!” zuchtte het eendje. „Ik ben zo lelijk, dat zelfs de hond mij niet wil bijten!” En het bleef stil liggen, terwijl de schoten knalden en tot eindelijk de rust wederkeerde; maar het

arme eendje durfde niet opstaan; het wachtte uren eer hij het waagde rond te kijken en verliet toen zo snel mogelijk het moeras. Het vluchtte over velden en weiden, terwijl het met moeite tegen de storm, die was opgestoken, opworstelde. Tegen de avond kwam het eendje bij een kleine, ellendige boerenhut. Die hut was zo bouwvallig, dat hij niet wist naar welke kant hij om zou vallen, en daardoor bleef hij staan. De storm raasde zo wild rond het arme eendje, dat het verplicht was te gaan zitten om niet meegesleurd te worden en het onweer werd steeds erger. Toen bemerkte het eendje, dat een van de hengsels van de deur was los gegaan, en dat er zulk een grote opening was ontstaan, dat het er wel doorheen kon kruipen en in de kamer komen. Dat deed het. Er woonde een vrouw met haar kater en hen. En de kater, dien ze Sonnie noemde, kon een hoge rug maken en spinnen, en hij kon ook vonken afgeven, maar dan moest men tegen zijn haar opstrijken. De hen had korte poten en werd kortpootje genoemd; ze legde goede eieren en de vrouw hield van haar als van haar eigen kind. In de morgen werd het vreemde eendje dadelijk opgemerkt, en de kater begon te spinnen en de hen te kakelen. „Wat is dat?” zei de vrouw en keek rond; maar ze kon niet goed zien en daarom dacht ze, dat het eendje een vette eend was. „Dat is

een buitenkansje!” zei zij. „Nu krijg ik ook eendeneieren. Ik hoop niet, dat het een woord is. We moeten het proberen.”

En zo mocht het eendje voor drie weken op proef blijven maar er kwamen geen eieren. En de kater was de heer van het huis en de hen was de meesteres en ze zei altijd: „Wij en de wereld!” want ze dacht, dat zij de halve wereld waren en nog wel de beste helft.

Het eendje dacht er anders over, maar dat stond de hen niet toe.

„Kun je eieren leggen?” vroeg ze.

„Neen.”

„Wees dan zo goed je stil te houden.”

En de kater zei: „Kun je een hoge rug maken en spinnen en vonken afgeven?”

„Neen.”

„Dan kun je ook geen eigen mening hebben, als er verstandige taal gesproken wordt.”

En het eendje kroop in een hoek en was verdrietig, maar de frisse lucht en de zonneschijn stroomden binnen en het kreeg zulk een hevig verlangen om in het water te gaan zwemmen, dat het niet kon nalaten het aan de hen te vertellen.

„Waar denk je aan?” riep de hen. „Je hebt niets te doen, daarom haal je je zo iets in je hoofd. Spin of leg eieren, dan gaat het wel over.”

„Maar het is zo heerlijk in het water,” zei het eendje. „Zo verfrissend als het zich boven je hoofd sluit en zo fijn dan heel diep tot op de bodem te duiken.”

„Ja, dat zal wel een groot genot zijn,” smaalde de hen, „ik geloof, dat je gek bent geworden. Vraag den kater maar eens, er is geen verstandiger dier dan hij; vraag hem of hij er van houdt om in het water te gaan zwemmen of te duiken; over mezelf zal ik niet spreken. En onze meesteres, de oude vrouw,

niemand is wijzer dan zij. Denk je dat zij er naar verlangt te gaan zwemmen en naar de diepte te duiken?"

„Je begrijpt me niet,” zei het eendje.

„Zo, begrijpen we je niet! Je wilt toch niet zeggen, dat je wijzer bent dan Sonnie de kater en de oude vrouw, om van mezelf niet te spreken. Wees niet opstandig, kind en wees dankbaar voor al het goede, dat je hier geniet. Ben je hier niet in een warme kamer en heb je geen gezelschap, waarvan je iets kunt leren? Maar je bent een praatjesmaker, en het is niet prettig met je samen te zijn. Ik zeg je harde dingen, maar 't is voor je bestwil. Probeer eieren te leggen, of te spinnen en vonken af te geven.”

„Ik geloof, dat ik de wijde wereld intrek,” zei het eendje.

„Doe dat!” zei de hen.

En het eendje ging weg. Het zwom in het water en dook onder, maar het werd door alle schepselen vermeden, omdat het zo lelijk was.

Toen kwam de herfst. De bladeren in het woud werden geel en bruin, de wind rukte ze af en voerde ze mede in een wilde dans en het werd zeer koud in de lucht. De wolken hingen laag en waren zwaar van sneeuwvlokken en op de haag stond een raaf en riep: „Kra, kra!” van de kou. Nu brak een slechte tijd aan voor het arme eendje. Op een avond, juist toen de zon onderging, zag het een troep grote, mooie vogels omhoog vliegen, ze waren schitterend wit en hadden lange, buigzame halzen, het waren zwanen. Ze uitten een vreemde kreet, spreidden hun prachtige, grote vleugels uit en vlogen weg naar warme landen, en wijde, blauwe meren. Ze stegen zo hoog, zo hoog en een vreemd gevoel kwam over het eendje toen het naar de vogels keek. Het draaide in het water rond als een rad, strekte zijn hals naar hen uit en het gaf een luide schreeuw, waar het zelf van schrok. Het kon de gelukkige,

mooie vogels niet vergeten, en toen hij ze niet meer zien kon, dook het naar de bodem en toen het weer boven kwam, was het buiten zichzelf. Het wist de naam van de vogels niet en wist niet waar ze heen vlogen, maar het had hen lief, zoals het nog nooit iets had lief gehad. Het was niet afgunstig op hen. Hoe kon het verlangen te zijn zoals zij? Het zou al blij zijn geweest als de eenden het hadden willen verdragen, 't arme, lelijke schepsel!

En de winter werd koud, zeer koud! Het eendje moest in 't water rondzwemmen om te voorkomen, dat het toevroor, maar dagelijks werd de oppervlakte, waarin het zwom, kleiner en kleiner. Het vroor zo hard, dat het eendje voortdurend zijn pootjes moest bewegen, om te voorkomen, dat het gat dichtvroor. Eindelijk raakte het uitgeput en bleef stil liggen.

Vroeg in de morgen kwam er een boer voorbij, en toen hij het eendje zag, nam hij zijn klomp, hakte het ijs er omheen stuk en nam het mee naar huis naar zijn vrouw. Daar kwam het bij. De kinderen wilden er mee spelen, maar het eendje dacht, dat ze het kwaad wilden doen en in zijn angst vloog het in het melkvat, zodat de melk in het rond spatte. De vrouw klapte in haar handen, toen vloog het in de boterton en toen in de meelkist en er weer uit. Wat zag het er uit! De vrouw schreeuwde en sloeg er met de tang naar, de kinderen rolden over elkander om het te pakken en ze lachten en schreeuwden van pret. Gelukkig stond de deur open en het arme eendje zag kans te ontsnappen; buiten adem kwam het in de pas gevallen sneeuw terecht.

Maar het zou te treurig zijn als ik al de ellende moest vertellen, die het eendje in die harde winter heeft uitgestaan. Het lag buiten in het moeras tussen het riet toen de zon weer ging schijnen en de leeuwerikken gingen zingen; het was een heerlijke lente.

Toen kon het eendje op eens de vleugels uitslaan, het leek of ze sterker geworden waren en het sneller voortdroegen door de lucht en eer het wist, hoe het gebeurd was, bevond het zich in een grote

tuin, waar de oude bomen zoet geurden en hun lange takken neerbogen naar de gracht, die er doorheen liep. O, hoe schoon was het hier, hoe blij was er de lente, en uit een bosje kwamen drie prachtige, witte zwanen, zij sloegen de vleugels uit en zwommen licht over het water. Het eendje kende de prachtige dieren, en het werd zeer treurig.

„Ik zal naar de mooie, koninklijke vogels toevliegen, en ze zullen me doden, omdat ik, die zo lelijk ben, hen durf te naderen. Maar dat hindert niet. Beter door hen gedood te worden, dan vervolgd door de eenden en geplaagd door de kippen en in de winter te verhongeren. En het vloog in het water en zwom naar de mooie zwanen toe; deze zagen het en ze zeilden met uitgespreide vleugels zijn kant uit.

„Doodt me!” zei het arme schepsel, en het boog zijn hals, terwijl het de dood verwachtte. Maar wat zag het daar in het heldere water? Zich zelf, zag het, maar het was geen lelijke, grauwe vogel meer, maar een zwaan. Het hindert niet of je geboren bent in de eendenkooi, als je maar in een zwanenei hebt gelegen. Hoe gelukkig was het na alles wat het had geleden en hoe genoot het van de schoonheid, die het omringde. En de grote zwanen, zwommen om hem heen en liefkoosden hem

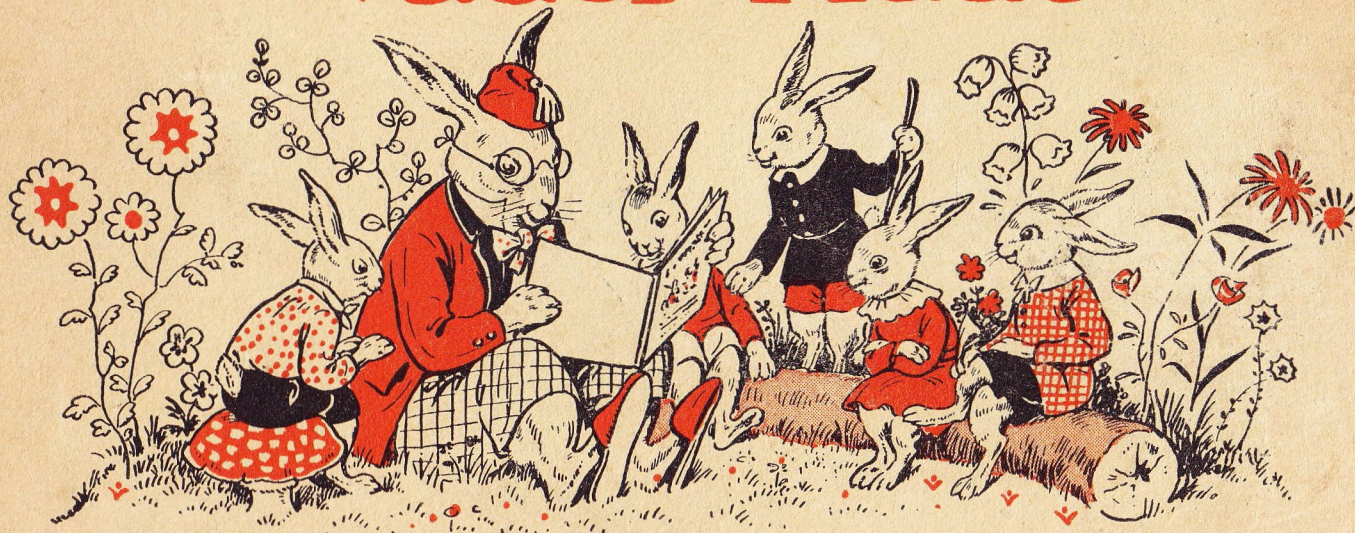

En de jongste riep „Er is een nieuwe!”

met hun snavels. Daar kwamen de kinderen in de tuin, zij wierpen brood en graankorrels in het water en de jongste riep: „Er is een nieuwe! en de andere kinderen riepen blij: „ja er is een nieuwe bij gekomen!” En ze klaptten in de handen en dansten van vreugde, en ze snelden naar hun vader en moeder, en allen zeiden: „De nieuwe is het mooist, zo jong en bevallig!” en de oude zwanen bogen voor hem.

Toen voelde hij zich zeer beschaamd en verborg zijn kop onder zijn vleugels, hij wist niet, wat hij moest doen, zo gelukkig was hij en in 't geheel niet trots. Hij dacht er aan, hoe hij vervolgd en verwacht was en nu zeiden ze, dat hij de schoonste van alle vogels was. Zelfs de oude boom boog zijn takken tot in het water voor hem en de zon scheen warm en mild. Toen sloeg hij de vleugels uit, verhief zijn slanke hals en riep verheugd uit het diepst van zijn hart: Van zooveel geluk heb ik nooit gedroomd toen ik nog het lelijke eendje was.

Sprookjesboeken van Vader Haas

NAVERTELD DOOR
MEVR. E. DOPHEIDE-WITTE (TANTE LIZE)

MET PRENTJES
VAN JAN WIEGMAN

ZEVENDE BOEKJE
UITGAVE VAN HAAS' AZIJNFABRIEKEN N.V.
— HAARLEM —

Sprookjesboeken van Vader Haas

ZEVENDE BOEKJE

Sprookjes van Perrault, Hauff, Bechstein en Andersen

Naverteld door

Mevr. E. DOPHEIDE-WITTE (TANTE LIZE)

INHOUD

DE GELAARSDE KAT	blz. 3
DE GESCHIEDENIS VAN KALIF OOIEVAAR	„ 10
HET MEISJE MET DE ZWAVELSTOKKEN	„ 23
HET KABOUTERMUTSJE	„ 27
HET LELIJKE JONGE EENDJE	„ 34
DE GESCHIEDENIS VAN DEN KLEINEN MOEK	„ 45
